

Unie van Zelfstandige Ondernemers

UNIZO KMO-BAROMETER

UNIZO-Studiedienst, tel. 02 238 05 31 - fax 02 238 07 94 – www.unizo.be mail kmo-barometer@unizo.be

Voor resultaten van vroegere edities van de KMO-barometer en andere KMO-statistieken zie: www.unizo.be/statistieken
Om zelf als UNIZO-lid deel te nemen aan de KMO-Barometer stuur uw mailadres en lidnummer naar kmo-barometer@unizo.be

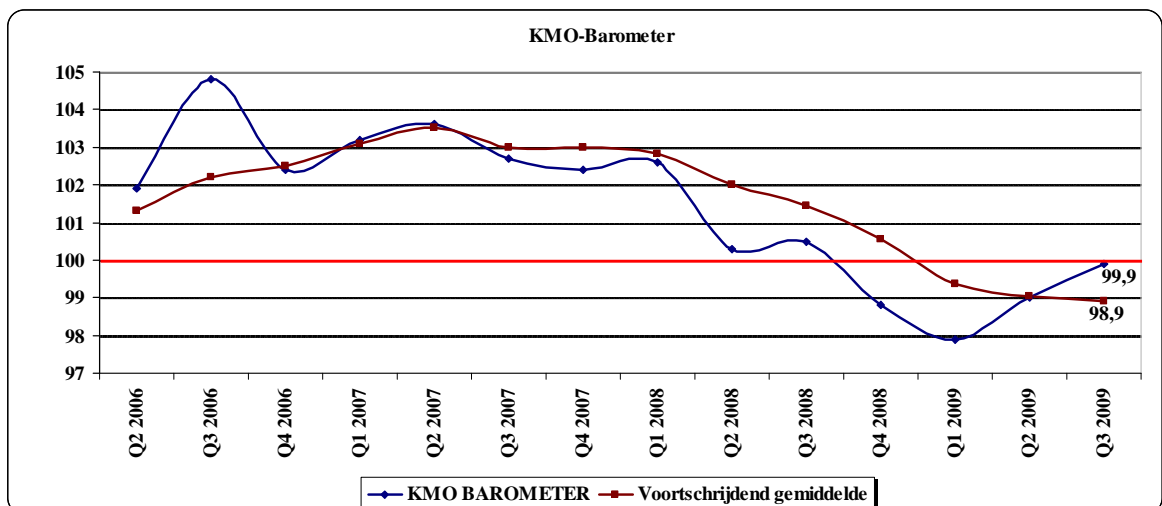
De UNIZO KMO-barometer wordt sinds 1987 opgemaakt en is dé conjunctuurindicator voor de Vlaamse KMO. De barometer wordt per kwartaal samengesteld aan de hand van een bevraging bij een representatief KMO-panel van ruim 1.200 ondernemers en bestaat uit verschillende deelindices. Aan de hand van de verschillende deelindices wordt de algemene KMO-barometer voor Vlaanderen berekend. Waarden boven index 100 wijzen op een positief evoluerende conjunctuur, waarden onder index 100 wijzen op een negatief evoluerende conjunctuur.

De UNIZO KMO-Barometer heeft in het derde kwartaal van 2009 een **grondige vernieuwing** ondergaan. Vanaf dit kwartaal wordt de KMO-Barometer samengesteld aan de hand van een elektronisch panel, bestaande uit ruim 1.200 KMO's. Tot voor kort werd de bevraging telefonisch gerealiseerd bij een representatief staal van 700 KMO's. Het nieuwe panel is eveneens representatief voor de Vlaamse KMO-populatie. Elk kwartaal krijgt het volledige panel de UNIZO KMO-Barometer bevraging elektronisch toegestuurd. Aan de hand van deze resultaten wordt de UNIZO KMO-Barometer opgemaakt. De huidige KMO-Barometer werd afgenomen tussen 24 augustus en 15 september. In totaal voltooiden 936 ondernemers de KMO-Barometer bevraging.

2009 - Kwartaal 3

- Relance nog niet voor morgen, scherpe economische terugval wel gestopt
- 6 op 10 ondernemers is van mening dat de bodem van de crisis nog niet bereikt is
- Tevredenheid over de gang van zaken in het eigen bedrijf op laagste peil in 16 jaar

De scherpe economische terugval vanaf het tweede kwartaal van 2008 is eindelijk een halt toegeroepen. Ondanks het feit dat de scherpe economische terugval gestopt is, zitten de economische activiteiten van de KMO's vandaag op een substantieel lager niveau in vergelijking met de situatie voor de crisis. Het zal nog een hele tijd duren vooraleer de KMO's opnieuw tot op het economisch niveau komen gelijk aan dat van voor de financiële en economische crisis. Ten opzichte van het tweede kwartaal stijgt de barometer wel met 0,9 punten.

Het voortschrijdend gemiddelde daalt voor het zevende kwartaal op rij - zij het minder sterk dan de voorbije kwartalen - met 0,2 punten tot een niveau van 98,9 punten.

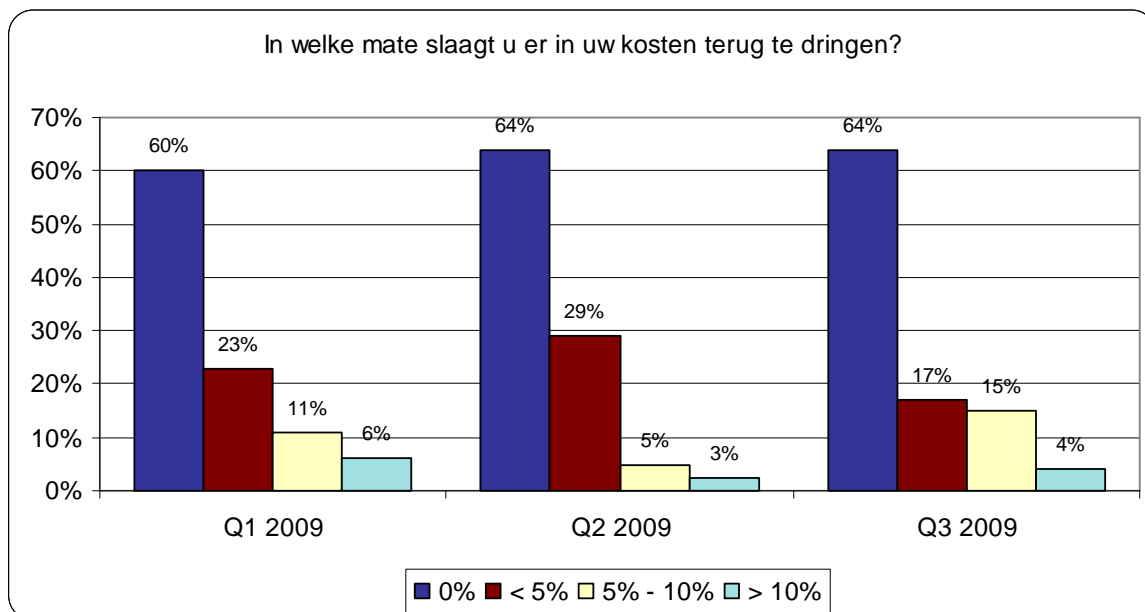
Van de 10 deelindices waaruit de algemene barometer is samengesteld zit de helft onder de grens van 100 punten. Dit zijn de deelindices: algemene tevredenheid over de economie, actuele financiële situatie, actuele tewerkstelling, aantal problematische betalingen en algemeen concurrentiegevoel. De andere deelindices die boven de grens van 100 punten zitten zijn: actueel en toekomstig werkvolume, tevredenheid over de eigen onderneming, toekomstige financiële situatie en toekomstige tewerkstelling.

De deelindices die de huidige economische situatie meten stijgen met 0,7 punten tot een niveau van 98,7 punten en blijven daarmee voor het vierde kwartaal op rij onder de grens van de 100 punten. De deelindices die de toekomstige situatie meten stijgen met 1,2 punten tot een niveau van 102,5 punten.

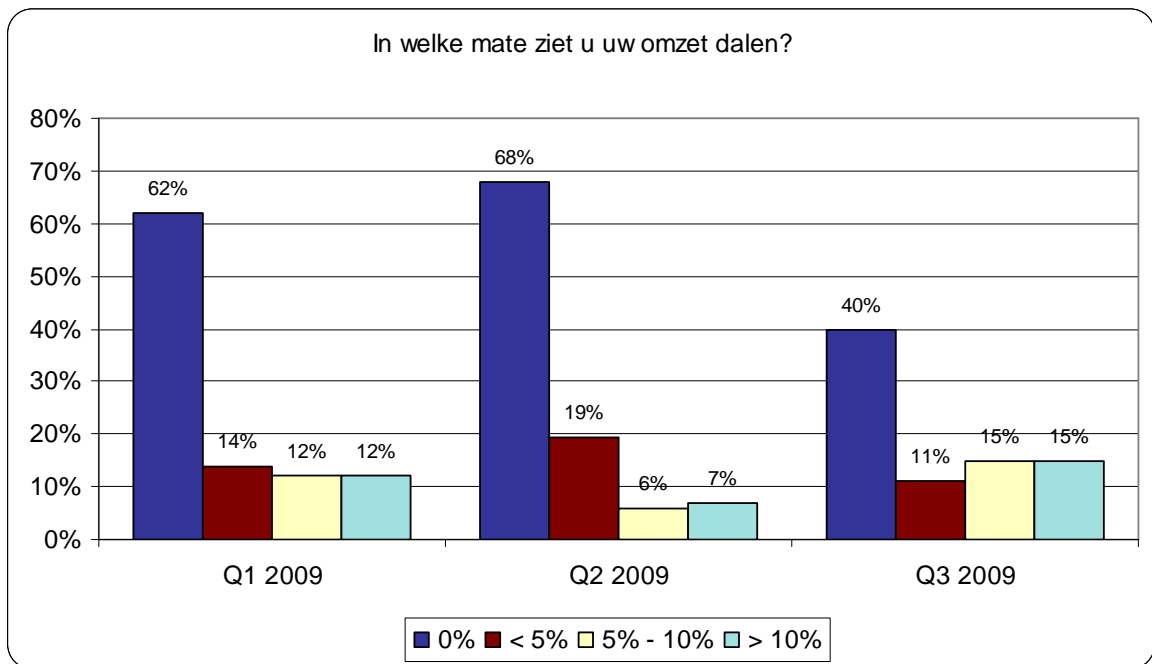
ECONOMIE IN CRISIS

6 op 10 ondernemers is van mening dat we de bodem van de crisis nog steeds niet bereikt hebben. De helft van de ondernemers ziet zelfs geen herstel van de KMO-economie eerder dan de eerste helft van 2010. Bijna een kwart van de ondernemers verwacht een herstel pas in de tweede helft van 2010. 8% van de ondernemers verwacht dat de bodem van de crisis nog dit jaar wordt bereikt.

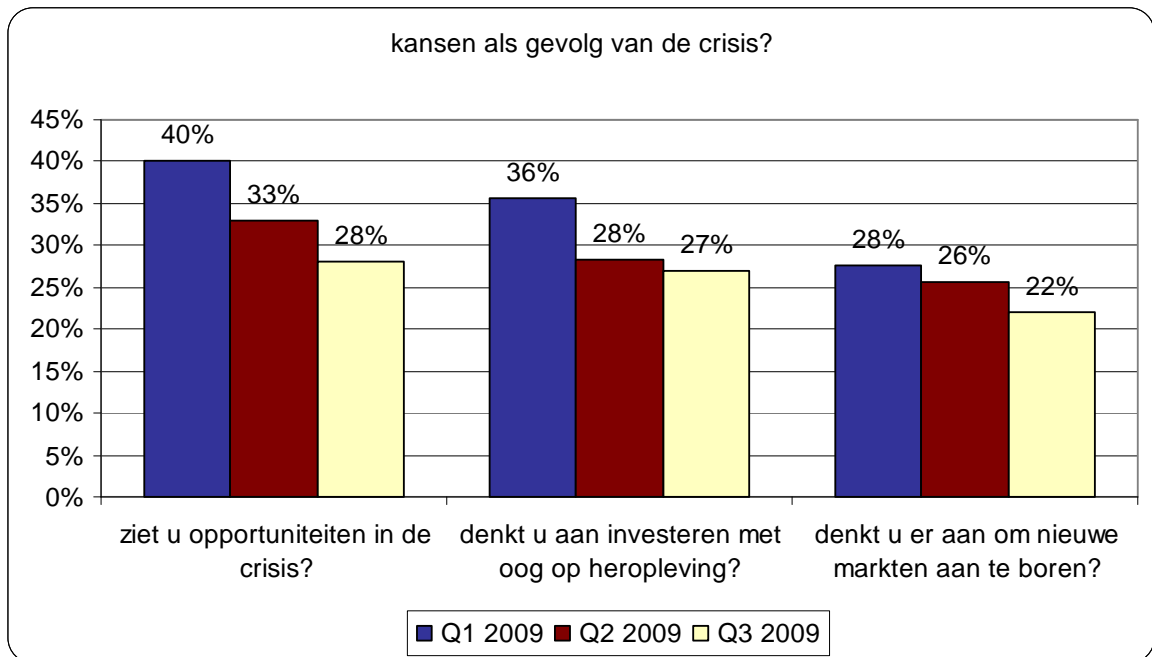
Op het vlak van kosten stelt 64% van de ondernemers dat ze deze niet kunnen terugdringen. Het cijfer blijft daarmee ongeveer gelijkaardig aan dat van de vorige twee kwartalen. Het percentage ondernemers dat hun kosten kan verlagen met minder dan 5% zakt tot 17%. Daartegenover staat dat het percentage ondernemers dat hun kosten tussen de 5% en 10% kunnen laten zakken stijgt tot 15%. 4% van de ondernemers slaagt er in om de kosten met meer dan 10% te verminderen.

Tijdens het derde kwartaal van 2009 blijkt dat 41% van de ondernemers hun omzet zien dalen. Tijdens het eerste en tweede kwartaal was dit percentage respectievelijk 38% en 32%. Voor ruim 1 op 10 ondernemers valt de omzetzdaling mee en beperkt deze zich tot minder dan 5%. Voor 3 op 10 ondernemers zijn de omzetzdalingen echter aanzienlijk. 15% stelt een daling van de omzet vast tussen de 5% en 10%. Nog eens 15% stelt een omzetzdaling vast van meer dan 10%.

Niettegenstaande de economische crisis al meer dan een jaar de KMO's op de proef stelt proberen heel wat ondernemers het goede te zien in de crisis. 28% van de ondernemers bespeurt opportuniteiten in de huidige crisis, ook al is dit beduidend minder in vergelijking met de vorige twee kwartalen. 27% van de ondernemers overweegt om te investeren met het oog op een heropleving van de economie. En nog 22% van de ondernemers denkt er aan om nieuwe markten aan te boren.

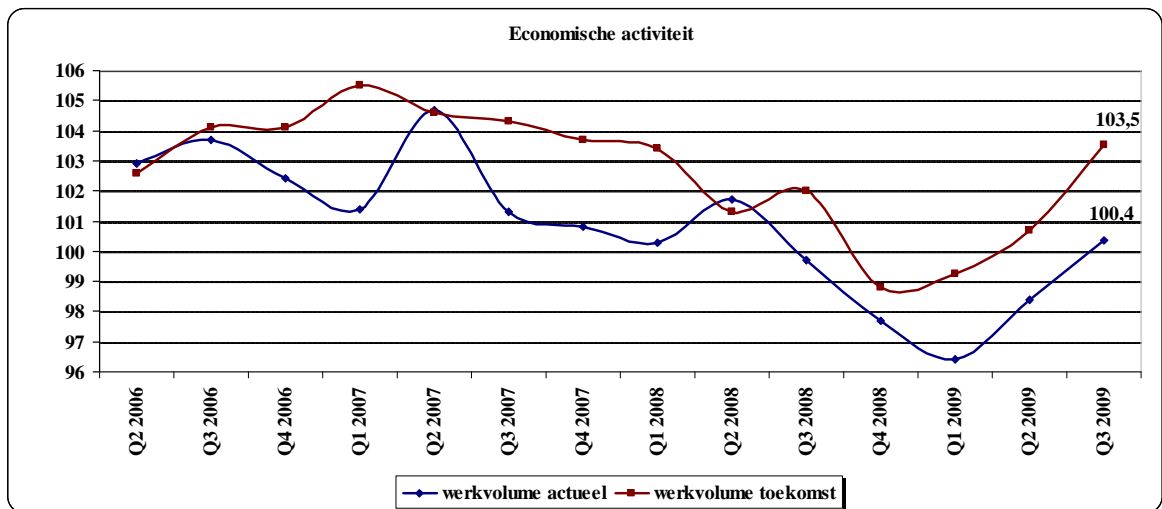
Ondernemers reageren op verschillende manieren om de financiële en economische crisis het hoofd te bieden:

- 61% probeert meer nieuwe klanten aan te trekken;
- 36% probeert meer te diversifiëren in de aangeboden producten en diensten;
- 18% schrapt geplande investeringen;
- 15% schrapt geplande aanwervingen;
- 7% plant een ingrijpende reorganisatie;
- 4% stelt mensen te zullen moeten ontslaan om als bedrijf te kunnen overleven.

ECONOMISCHE ACTIVITEIT

De index die de economische activiteit meet bij de Vlaamse KMO's stijgt voor het tweede kwartaal op rij met 2 punten tot 100,4 punten. Daarmee komt de deelindex voor het eerst sinds het tweede kwartaal van 2008 boven de grens van 100 punten.

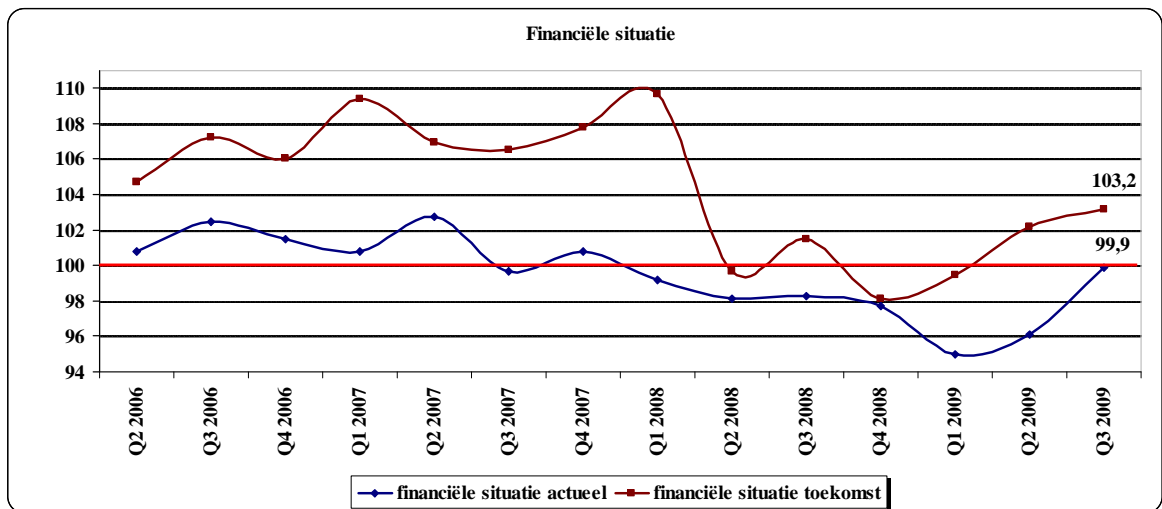
24% van de ondernemers verklaart minder werk te hebben in vergelijking met het vorige kwartaal. Toen stelde 28% van de ondernemers minder werk te hebben in vergelijking met het eerste kwartaal van 2009. Vandaag zegt net niet de helft van de ondernemers evenveel werk te hebben in vergelijking met het vorige kwartaal. 27% zegt zelfs meer werk te hebben, een stijging met 8% ten opzichte van het vorige kwartaal.

De verwachtingen van de ondernemers met betrekking tot hun activiteiten stijgen met 2,8 punten tot een niveau van 103,5 punten. Bijna 4 op 10 ondernemers verwachten meer werk te hebben tijdens het komende kwartaal, dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van het vorige kwartaal. Toch verwacht 17% van de ondernemers dat de komende periode de activiteiten nog verder zullen terugvallen. Een gelijkaardige situatie ten opzichte van het vorige kwartaal toen 18% van de ondernemers nog negatieve verwachtingen had.

FINANCIËLE SITUATIE

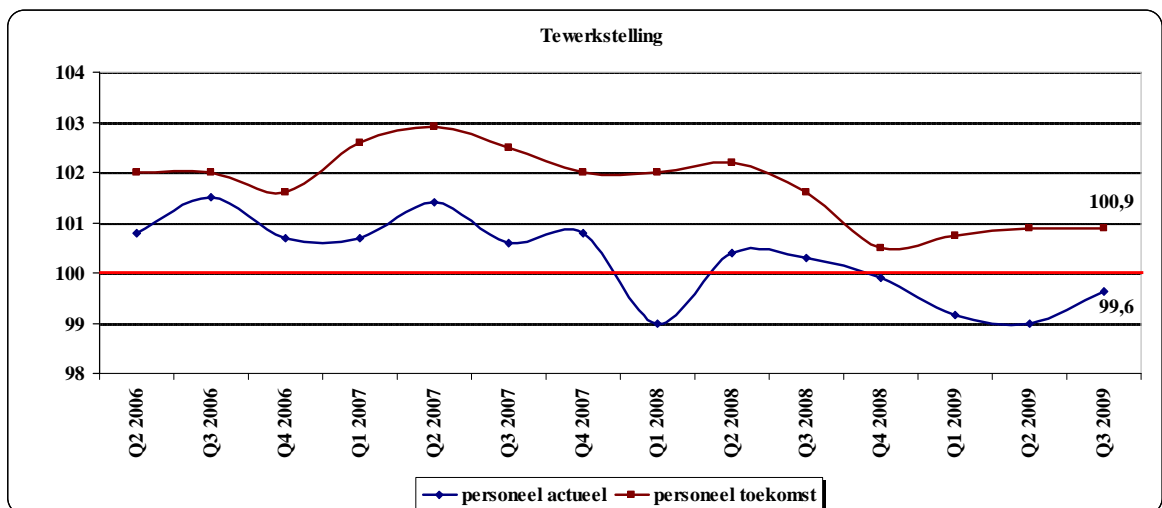
De deelindex die de rendabiliteit van de KMO's meet stijgt met 3,8 punten tot 99,9 punten. Daarmee zit de deelindex voor het zevende kwartaal op rij onder de grens van 100 punten, zij het dit kwartaal nipt. De rendabiliteit van de KMO's heeft met andere woorden een stevige terugval moeten verteren, maar lijkt momenteel te stabiliseren. Van een inhaalmanoeuvre om het oorspronkelijke niveau van voor de crisis te bereiken, kunnen we echter nog niet spreken. 24% van de ondernemers ziet de rendabiliteit van de eigen onderneming negatief evolueren. Ruim de helft van de ondernemers geeft aan dat de situatie stabiel blijft en bijna een kwart van de ondernemers ervaart een verbetering van de situatie.

De toekomstige verwachtingen met betrekking tot de rendabiliteit stijgen voor het derde kwartaal op rij met 1 punt tot op een niveau van 103,2 punten. 38% van de ondernemers verwacht dat de financiële situatie van de onderneming zal verbeteren, dit is beduidend beter in vergelijking met het vorige kwartaal toen 20% van de ondernemers een verbetering verwachtten. Bijna de helft van de ondernemers verwacht een status quo voor het komende kwartaal en 18% van de ondernemers verwacht een verslechtering van de financiële situatie van de onderneming, tegenover 15% het vorige kwartaal.

TEWERKSTELLING

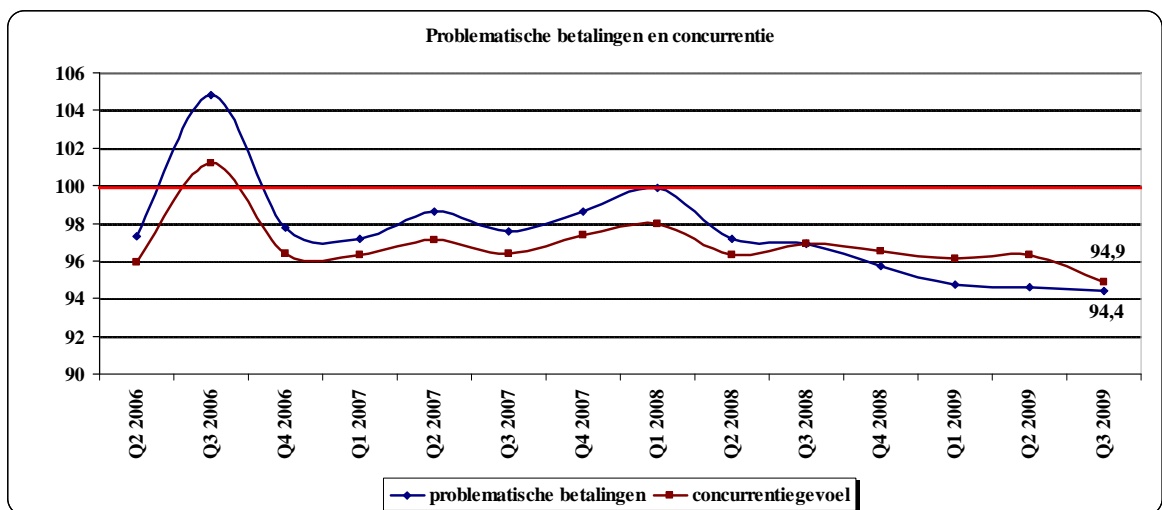
De deelindex tewerkstelling kent een stijging met 0,6 punten tijdens het derde kwartaal van 2009. De index strandt op een niveau van 99,6 punten en blijft daarmee voor het vierde kwartaal op rij onder de grens van 100 punten. Ruim drie kwart van de ondernemers zegt hetzelfde aantal personeelsleden te werk te stellen in vergelijking met het vorige kwartaal. 12% van de ondernemers zegt minder mensen te werk te stellen. Evenveel ondernemers stellen meer mensen te werk te stellen.

Naar de toekomst denkt bijna 1 op 5 ondernemers meer mensen te werk te stellen. Bijna 7 op 10 ondernemers verwacht een status quo wat het aantal personeelsleden betreft. 12% van de ondernemers verwacht tijdens het komende kwartaal minder mensen te werk te stellen. De deelindex blijft met 100,9 punten op exact hetzelfde niveau als tijdens het vorige kwartaal.

PROBLEMATISCHE BETALINGEN EN CONCURRENTIE

Het aantal problematische betalingen neemt licht toe tijdens het derde kwartaal van 2009. De deelindex zakt met 0,2 punten ten opzichte van het vorige kwartaal tot 94,4 punten. 38% van de ondernemers zegt meer last te ondervinden van laattijdige betalingen, in vergelijking met 33% tijdens het vorige kwartaal. Slechts 7% van de ondernemers zegt dat de situatie ten opzichte van het vorige kwartaal is verbeterd.

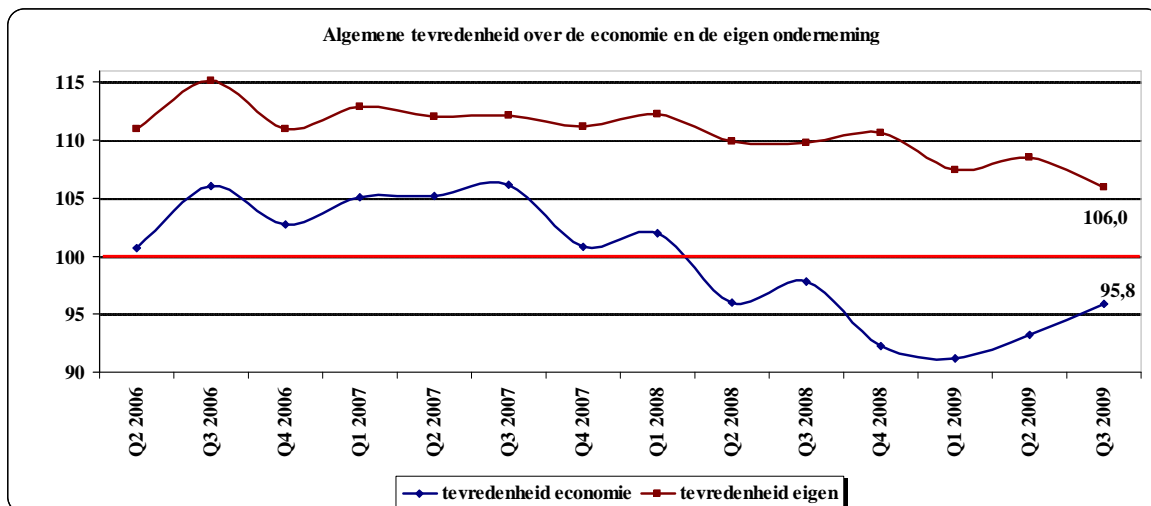
Het concurrentiegevoel evolueert sterk negatief en staat nu op 94,9 punten, een daling met 1,4 punten ten opzichte van het vorige kwartaal. 35% van de ondernemers zegt meer concurrentiedruk te ervaren in vergelijking met het vorige kwartaal. Tijdens het tweede kwartaal van 2009 stelde 27% van de ondernemers meer last te ondervinden van toegenomen concurrentie. De deelindex noteerde voor het laatst boven de grens van de 100 punten tijdens het derde kwartaal van 2006.

TEVREDENHEID OVER ECONOMIE EN EIGEN ONDERNEMING

De tevredenheid over de algemene economische toestand stijgt met 2,6 punten tot een niveau van 95,8 punten. Ondanks deze sterke stijging blijft de index dus stevig onder de grens van 100 punten. Ruim 40% van de ondernemers is ontevreden over de huidige toestand van de economie. 17% van de ondernemers is positief over de huidige toestand van de economie, 42% van de ondernemers blijft neutraal.

Het cijfer dat de tevredenheid over de eigen onderneming weergeeft daalt met 2,5 punten tot een niveau van 106 punten, het laagste peil sinds het derde kwartaal van 1993. 54% van de ondernemers is tevreden over de gang van zaken in de eigen onderneming, ten opzichte

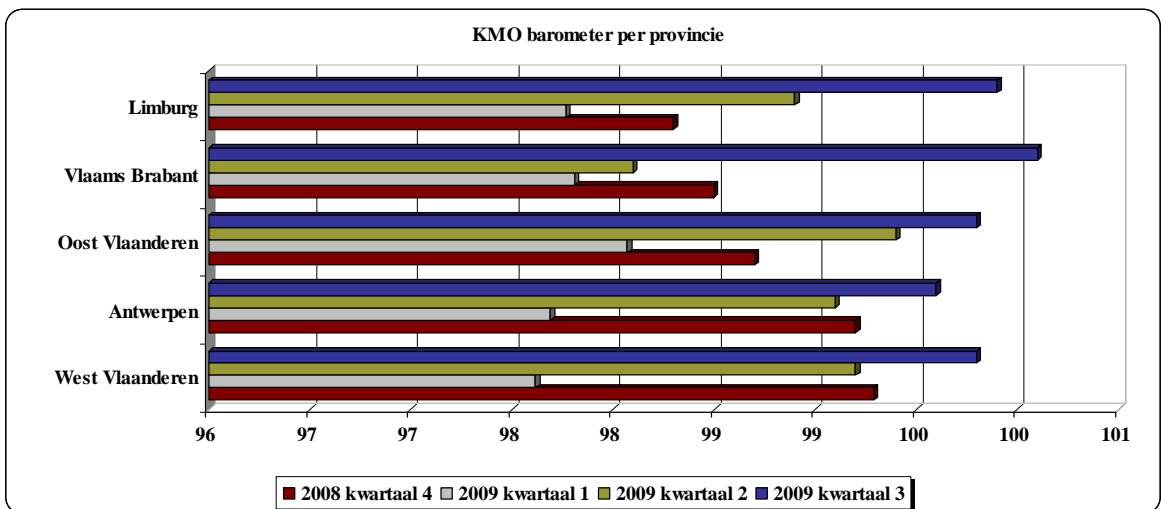
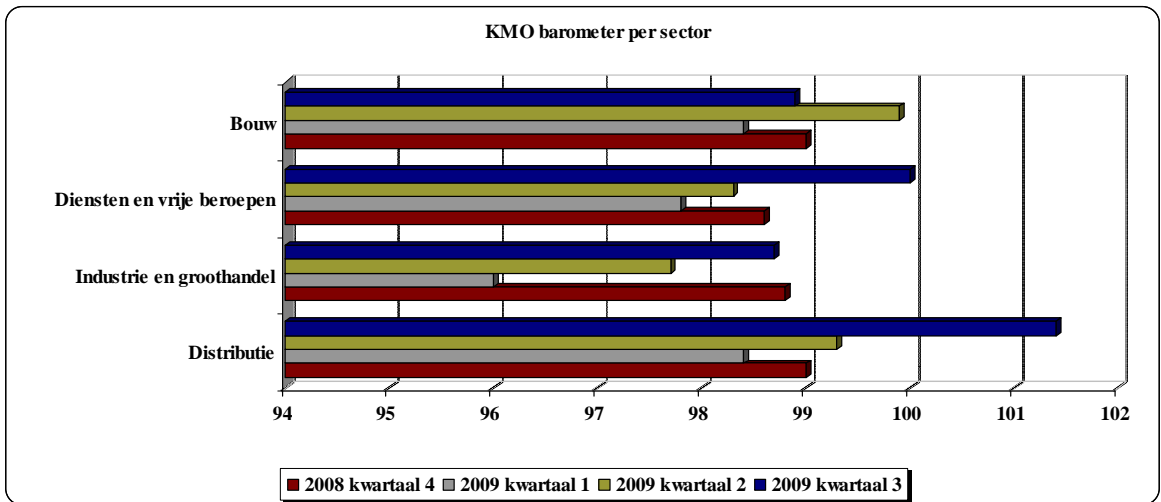
van 68% tijdens het vorige kwartaal. Bijna 20% van de ondernemers is ontevreden over de gang van zaken in de eigen onderneming, tegenover 15% tijdens het vorige kwartaal.

BAROMETER PER SECTOR EN PER PROVINCIE

Enkel de bouwsector kent een negatieve evolutie van het indexcijfer ten opzichte van het vorige kwartaal. De deelindex voor de bouwsector zakt met 1 punt tot een niveau van 98,9 punten. Daarmee blijft de bouwsector onder de grens van 100 punten. Ook de industrie blijft onder de grens van 100 punten met een deelindex van 98,7 punten. Dit is weliswaar een stijging met 1 punt ten opzichte van het vorige kwartaal. De distributiesector kent de grootste stijging van de deelindex met 2,1 punten tot een niveau van 101,4 punten. De distributiesector is daarmee de best presterende sector van de KMO-economie. De dienstensector kent een stijging van de deelindex met 1,7 punten en komt op een tweede plaats te staan met een deelindex van juist 100 punten.

Alle provincies blijven ondanks een stijging van het deelindexcijfer onder de grens van 100 punten – met uitzondering van Vlaams-Brabant. De grootste stijging van het deelindexcijfer – 2 punten - is dan ook voor Vlaams-Brabant (100,1 punten). Limburg komt op de tweede plaats met 99,9 punten, een stijging met 1 punt. Oost- en West-Vlaanderen delen de derde plaats met een deelindex van 99,8 punten, een stijging met respectievelijk 0,4 en 0,6 punten. Antwerpen strandt op de laatste plaats met een deelindex van 99,1 punten, een stijging met 0,5 punten ten opzichte van het vorige kwartaal.

Bijlage 1: Evolutie KMO-barometer 1994-2009

